

Konsolidace vládnutí a podnikání v ČR a v Evropské unii

Praha, 31. 10.–2. 11. 2002

Konferenci organizovala společně dvě pracoviště Univerzity Karlovy v Praze: Fakulta sociálních věd a Centrum pro otázky životního prostředí. Konala se ve dnech 31. 10.–2. 11. 2002. Pozváni byli vědci ze zahraničí a odborníci působící v oblasti právní vědy. V jejím průběhu zaznělo více než sto příspěvků. Na závěr konference byla v plénu přednesena resumé z jednotlivých sekcí a proběhla diskuse nad otevřenými problémy konference v rámci kulatého stolu zahraničních hostů (garant ing. Rychetník).

Jednalo se již o třetí podobně široce zaměřenou konferenci, kterou Fakulta sociálních věd s odstupem dvou let pořádá. První konference řešila otázky vizí českého státu (Potůček, M. (ed.): *Česká společnost na konci tisíciletí 1,2*, Praha, Karolinum 1999). Potom se těžiště zájmu přesunulo na problém institucionalizace (ne)odpovědnosti (Kabele J. a L. Mlčoch (eds): *Institucionalizace (ne)odpovědnosti: globální svět, evropská integrace a české zájmy 1,2*, Praha, Karolinum 2001). Odtud byl již jen krok k tomu, abychom si uvědomili, že naším klíčovým problémem je „umění vládnout sami sobě“. Proto jsme se rozhodli zaměřit se na problémy konsolidace vládnutí a podnikání. Nejedná se ovšem o konsolidaci pro konsolidaci, ale takovou, která zajistí pružnou reakci na měnící se svět. Měla by zvyšovat v dlouhodobém rozměru šance České republiky a Evropské unie, ale také předcházet a čelit objevujícím se vnitřním i vnějším rizikům.

Perspektiva spjatá s konsolidací vládnutí a podnikání se projevila na profilu příspěvků jednotlivých sekcí. Ve dvou případech vedla k jejich užšímu pojmenování: Sociologie, prognostika a správa (garant prof. Potůček) a Univerzity a vzdělání (garant prof. Pešek). K tradičním sekcím ekonomické (garant prof. Mejstřík), politologické (garant doc. Kučera), mediální (garant doc. Köpplová) a environmentální (garant prof. Moldan) navíc při-

byla ještě studentská sekce Analýza a tvorba veřejných a sociálních politik (garant Čabánová, CSc.).

Fakulta sociálních věd se v rámci výzkumného záměru „Česká společnost na přelomu druhého a třetího tisíciletí“ (AD MSM 112300001) zavázala studovat rizika a šance české společnosti spojené s jejím vrůstáním do proměn evropského regionu a zapojováním do procesu globalizace. Zvolená perspektiva shodou okolností odpovídá též prioritě zahájeného 6. rámcového programu Občané a vládnutí v evropské znalostní společnosti. S výhledem na možnost zapojení do tohoto programu byla také naše konference připravována.

Zlepšování „governance“ je podmíněno mnoha okolnostmi. Přípravou a výběrem „lídrů“, účinným otevřeným vstupem, ale též výstupem na ekonomických, politických i mediálních trzích, kritickým posuzováním poznatků atd. V epoše „postsuverénních států“, jejichž moci jsou omezovány globalizačními a integračními procesy, je konsolidace vládnutí „u nás doma“ těsně svázána s cestami evoluce vládnutí ve sjednocující se Evropě i v multinacionálních korporacích. Pro tržní ekonomiku stejně jako pro demokratickou politiku a mediální komunikaci je typická vysoká dynamika a soutěživá dravost. Vyžadují podnikavost přinášející adaptabilitu a pružnost. Současně se ale jedná o rychle se proměňující systémy, které jsou samy o sobě i ve vzájemném postavení inherentně vnitřně nestabilní. Hrozba destabilizace je vyvolávána všudypřítomným rizikem morálního hazardu, narušováním integrity a „férovosti“ soutěže i vznikem stále nových forem institucionalizace neodpovědnosti. Nepříznivým účinkům globalizace musíme čelit starostí o udržení naší vnitřní integrity, která je ovšem integritou uvnitř širších integračních celků zapojených do globálních forem podnikání a formování mezinárodních vztahů.

S ohledem na značný počet příspěvků, které v některých případech byly navíc zaměřeny na vyhraněná témata, jsme příspěvky z konference vydali v pěti oddělených

sbornících se společným názvem *Konsolidace vládnutí a podnikání v ČR a v Evropské unii* (Sborníky, vydané nakladatelstvím MatfyzPress, distribuuje Oddělení vědy a výzkumu FSV). První sborník (editoři Kabele, Mlčoch, Pscheidt) tematicky vymezuje podtitul *Umění vládnout, ekonomika a politika*. Soustřeďuje příspěvky, které byly předneseny v plénu a vystoupení členů ekonomické a politologické sekce. Druhý sborník (ed. Köpplová) přináší příspěvky ze sekce *Sociologie, prognostika a správa* a ze sekce *Média* (internet jako mediální prostředí a vztahy médií k politice). Třetí sborník *Univerzity a vzdělání* (ed. Pešek) mapuje rozsáhlé proměny vysokého školství v USA a na evropském kontinentě (Anglie a Skotsko, Irsko, Rakousko, Německo, Itálie, Francie, Polsko a Lotyšsko). Čtvrtý sborník, jak naznačuje jeho podtitul *Environmentální daňová reforma – Optimální fiskální politika nebo efektivní politika životního prostředí*, se monotematicky věnuje postupu daňových reforem na evropském kontinentě a šancemi na jejich uplatnění v České republice. Poslední sborník *Analýzy veřejné a sociální politiky – případové studie studentů* představuje práce vzniklé v praxi Metody analýzy politik. Zabývá se problematikou zaměstnanosti, sociální politikou a obecně problémy české společnosti.

Konference – jak čtenář případně nahledne v představených sbornících – více mapovala, formulovala a do souvislostí uváděla problematiku „dobré“ vlády s odpovědným vlastnictvím, mediální komunikací a poznáváním, než že by přicházela s návody, jak ji řešit. V tomto smyslu vytvářela zadání pro dlouhodobý koordinovaný společenskovo-vědní výzkum týkající se integrace české společnosti do EU a jejího dalšího otevřeného rozvoje.

Jiří Kabele, Lubomír Mlčoch

Zasedání CESSDA v Praze a integrace datových služeb

V dubnu tohoto roku se v Praze sešlo Generální shromáždění Rady evropských datových

archivů sociálních věd (CESSDA, Council of European Social Science Data Archives). CESSDA sdružuje evropské národní archivy sociálních dat a je jednou z vůdčích mezinárodních organizací v oblasti infrastruktury sociálního výzkumu. Jejím cílem je podpora akvizice, archivace a distribuce elektronických dat pro účely výuky a výzkumu v oblasti sociálních věd. Organizace se zaměřuje na podporu tvorby a aplikace nových technologií pro výměnu, distribuci a zpracování dat, vytváří zázemí pro integraci datových služeb v Evropě, podporuje nové a málo rozvinuté aktivity v oblasti datových služeb a koordinuje spolupráci s datovými organizacemi mimo Evropu. CESSDA má v současnosti 21 členských organizací¹.

Generální shromáždění CESSDA je pravidelné každoroční pracovní zasedání ředitelů a vedoucích pracovníků členských archivů. V letošním roce jej pořádal Sociologický datový archiv Sociologického ústavu AV ČR, který je českým zástupcem v této organizaci. Vedle členských organizací z Evropy se pražského jednání zúčastnil též zástupce Inter-university Consortium for Political and Social Research (ICPSR), mezinárodní infrastrukturní organizace sídlící v Michiganu v USA. Součástí agendy byly otázky organizace činnosti CESSDA, příprava expertních seminářů, spolupráce při vývoji a prosazení mezinárodního dokumentačního standardu, informace o vývoji technologií pro datové služby (IDC a IDC 2, Nesstar), prezentace evropských projektů (Nessie, Madiera, MetaDater, EDAN), informace o mezinárodních výzkumných programech International Social Survey Programme (ISSP), European Social Survey (ESS), Eurobarometer a dalších a možnosti účasti v grantových programech.

Infrastruktura pro sociální výzkum se díky novým technologiím a rozvoji mezinárodní spolupráce v posledních letech výrazně proměnila. Vzrostla poptávka i nabídka služeb a vzrostl význam mezinárodních projektů. CESSDA patří k organizacím, které formují budoucí vývoj infrastruktury. Jaké jsou tedy hlavní současné trendy a aktivity v oblasti datových služeb?